

NARODNI LIST

Glasilo narodne demokracije za mariborsko oblast.

Telefon št. 276 - Ček. račun št. 12853
O Cene inseratom po dogovoru. O
Rokopis se ne vračajo. - Reklama-
cije (nezaprte) so poštnine proste.

IZHAJA VSAK PETEK
Uredništvo in upravništvo „Narodnega lista“ je v Mariboru,
Jurčičeva ulica št. 4

Naročnina: Mesečno D. 125, četrtletno
Din. 3.75, polletno Din. 7.50, celoletno
Din. 15, izven SMS 20 Din. Naročnina
se plačuje naprej

Stev. 19

V Mariboru, v petek 22. septembra 1922.

Leto I.

Srbski kmetje v Sloveniji.

Spoznavanje in medsebojno zblizevanje med posameznimi plemeni našega troimenega naroda — to je pot, ki vodi do pravega, notranjega, duševnega edinstva. V tem vseskozi pravilnem spoznanju so šli lansko leto naši slovenski kmetje v Srbijo, da se spoznajo s tamošnjimi svojimi brati-seljaki. V tem spoznanju so letos srbski seljaki iz Sumadije v lepem številu prišli k nam v Slovenijo, da si ogledajo naše šege in običaje, način kmetovanja našega slovenskega kmeta, da spoznajo njegovo sree in njegovo dušo.

Spominjamo se še — in spominjajo se tega zlasti udeleženci lanskega izleta naših kmetovalcev v Srbijo! — s kako ljubeznijo in s kakim navdušenjem in veseljem so sprejeli srbski seljaki naše kmete. Je to naravno, zakaj duša srbskega seljaka je skozinskoz prepojena z narodnim, jugoslovanskim duhom in s pravo, prisrčno ljubeznijo do vseh bratov iste krvi in istega jezika.

Naš slovenski kmet je v svojem precejšnjem delu žal še zastrupljen od avstrijskega duha, od nemške vzgoje bivšega »Štajerca« in od neslovanske vzgoje naše klerikalne politike. Še vedno bruha na dan »sovraštvo do Srbov«, ki ga klerikalno in njemu podobno časopisje še vedno zopet in zopet neti na najgrši način.

In vendar je sprejem srbskih seljakov, ki so te dni obiskali naše slovenske kraje, pokazal, da začena tudi pri našem slovenskem kmetu prodirati ra-

zum, pravo spoznanje in narodno, jugoslovansko čustvovanje. Saj so bili srbski kmetovalci povsod, kamorkoli so prispeli, v Ljubljani, v Celju, v Savinjski dolini, v Mariboru, v Dravski dolini, v Slovenskih goricah, v Ormožu, v Ptujju itd., tudi od našega kmečkega ljudstva brez razlike strank prisrčno sprejeti in pozdravljeni. To moramo povdariti zlasti še z ozirom na dejstvo, ker je klerikalno časopisje izdalo parolo, da se »njihovi pristaši sprejema srbskih kmetov naj ne udeležujejo, češ, da se je hotel obisk srbskih seljakov pri nas politično zlorabiti za eno stranko. Z veseljem konstatiramo, da tudi kmetje klerikalnega mišljenja tokrat niso prav dalj svojim voditeljem in njihovim časopisom, ampak so bili treznejši in so kot bratje pozdravljali svoje kmečke brate iz Srbije. To se je videlo v Gornji Radgoni, na Cvetnu in drugod, kjer so bili med govorniki, ki so pozdravljali srbske seljake, tudi kmetje, ki so pristaši klerikalne stranke.

Tako je prav! Življenje gre svojo pot naprej in bo pregazilo tudi separatistične cilje naših klerikalnih močtev. Boljše spoznanje se poraja v ljudstvu samem in od spodaj navzgor bo prišlo prerčenje v jugoslovanskem smislu v onih strankah, ki danes še nočejo priznavati edinstva iz zgolj strankarsko-sebičnih razlogov. Obisk srbskih seljakov v naši Sloveniji pomeni v tem naravnem zgodovinskem procesu zopet važno stopinjo naprej.

—

jeval madžarski zastopnik, da so Madžari povsem lojalni in miroljubni. Kako pa ta »miroljubnost« izgleda v resnici, to nam pričajo vesti o madžarskih pripravah za napad na našo mejo, ki se trdovratno vzdržujejo v naših listih. Madžari ne morejo dementirati vesti, da se njihove čete zbirajo v bližini naše meje.

— **Kronanje romunskega kralja.** — Kakor poročajo iz Bukarešte, je romunska vlada sedaj definitivno določila, da se vrši kronanje romunskega kralja na slovesen način v novi katedrali v Albi Juliji v Transilvaniji dne 15. oktobra ob 11. uri predpoldne. Kralj Ferdinand bo po kronanju z »anvona« (prestola) prečital posebno proklamacijo narodu Velike Ujedinjene Romunije. Isto proklamacijo bo prečitalo tudi četvero senatorjev izven mesta Alba Julija, na onem kraju, kjer so ohranjene kosti vojvode Mihajla Viteškega. Naslednjega dne 16. oktobra, bo kralj s kraljico in celo vladarsko družino ob jutranjem svitu slovesno vstopil v Bukarešto, kjer bo obšel kordon županov vse Romunije, in pregledal vojsko ter s tem zaključil slovesnost kronanja. Na kronanje je oficijelno povabljena tudi naša vlada.

Domače vesti.

— **Akcija za Aškercov spomenik v Ljubljani.** V Ljubljani se je sestavil odbor, ki namerava z različni prispevki postaviti spomenik našemu velikemu pesniku Antonu Aškercu. V odboru se nahajajo odlični predstavitelji našega javnega življenja. Prispevke sprejema dr. Vekoslav Kisovec, ravnatelj Slavenske banke v Ljubljani. Tudi naš list bo radke volje sprejemal

— Madžari še vedno ne mirujejo. Te dni je bila Madžarska sprejeta v Zvezo narodov. Ob tej priliki je zatr-

in objavljati prispevke naši čitateljev. — **Vlom in tatvina.** Iz Osluševcev pri Vel. nedelji smo prejeli: Tudi k nam so se pritepli izmečki človeške družbe, katerih še mirno osluševska vas do sedaj ni poznala, ter oropali trgovino g. Jos. Laha po noči od 14. na 15. t. m. Odnesli so vse razun 5 kosov barihenta. Prav značilno pa je, da se jim specerija ni dopadla, izvzemši eno salamo. Dosedaj še o zločincih ni sledu, vendar se pa domneva, da imajo domačini boljše nosove kakor tuje, ker zadnji ne bi mogli vohati novodolše zaloge manufakturnega blaga.

— **Afera z izvozom železa iz Ljubije.** Ko je minister za šume in rude Nafajlovič pregledoval rudnik Ljubija v Bosni, je našel tam na želez. postaji 15 vagonov, natovorjenih z železno rudo, katera je bila za 54.000 kg manj zabeležena, nego jo je v resnici bilo. Minister Nafajlovič je odredil, da se pred njim in pred komisijo nanovo vsi vagoni izmerijo. Našlo se je za 54.000 kg rude več nego je bilo zabeleženo. Komisija preiskuje zadevo, vsi uradniki so suspendirani.

— **Ihr Čičen habt hier nichts zu suchen.** Tako se je izrazil naduti nemčurski petelin Leopold Hasenbichl iz Konjice, ki še vedno misli, da so Konjice kup nemškega gnoja, kjer lahko nemoteno prepeva, kriči in žali Slovence z različni absurdnimi psovkami. Dne 9. julija se je udeležil tudi jezdni odsek mariborskega Sokola zleta v Konjice. Pri tej priliki so konjiški renegati med njimi posebno o sobje tovarne renegata usnjarja Lavriča insultirali posamezne člane Sokola, ker so bili renegati vinjeni, se napadeli niso hoteli izpostaviti, da ne pride do javnih rabuk, ki bi se v napsrotnih taborih izrabljali. Že omejevalni nemčurski nadutež Leopold Hasenbichl, uradnik v tovarni Lavriča, je zalučal Sokolom v obraz »I. A. r ihr« Na zavrnitev člana Sokola (Fr. Oseta iz Maribora), da se kulturni ljudje, h katerim se prištevajo Nemci, ne pošlužujejo takih izrazov in na vprašanje, zakaj žali mirne Sokole na tako nesramen način, ga je renegat zavrnil na glas vpijoč: »Ihr Čičen habt hier nichts zu suchen, wir sind auf unserm Boden.« Spodnještajerski »Čiči«, član Sokola Oset, se je izognil eventualnemu kravalu in ugotovil samo identiteto predrzneža. Ko so se Sokoli in Sokolice okrog 22. ure odpeljali, je isti nemčur vpil za njimi, in ne ozirajoč se na navzoče Sokolice izustil pristno nemško kulturno psovko »K... vas gleda.« Ker se društvo in drugi »Čiči« niso hoteli spuščati v tožbo je zahteval br. Oset (ki je med vojno mnogo prestal radi nemčurskih denunciacij) za se in ostale »Čiče« zadoščenje pri sodišču v Konjicah, kjer se je vršila v soboto 2. t. m. zanimiva politična razprava, ki je pokazala, kako predrzni so zopet postali renegati v naših štajerskih trgih in mestih, osobito v Konjicah, kjer trška policija ničesar ne ukrene proti nemčurskim razgrajajem in izzivačem. Z ozirom na to, da je obtoženi Hasenbichl deloma priznal svoje dejanje, je bil obsojen samo na osemdnevni zapor in dva dni se bode v zaporu postil, da ne bode drugič »Čičev« stran podil.

— **Princezinja Elizabeta,** sestra naše kraljice in soproga grškega prestolonaslednika, je kupila vilo »Belac

na Bledu. Vila »Belac« je ena najlepših na Bledu.

— **V Podovi pri Račjem** je dne 9. t. m. umrl v obče priljubljeni g. Andr. Dolenc po dolgi, mučni bolezni. Bodi mu zemlja lahka!

— **Podova pri Račjem.** Po zaslugi g. nadučitelja Juga se je ustanovila pri nas »narodna knjižnica«. V svrhu nabave knjig je priredil pripravljani odbor vrtno veselico, ki se je prav dobro obnesla. Pa mnogo smo jih pogrešali! Vsa čast tudi našim podovskim fantom, ki so tudi mnogo k lepemu uspehu veselice pripomogli. Le tako naprej!

— **Prva ruska srednja šola v Sloveniji** se je otvorila 10. t. m. in sicer gimnazija v gradu Ponoviče pri Litiji. Ruski emigranti so vzeli v najem ves grad in uredili v njem internat za 150 gojencev.

— **60. obletnica smrti vladike Antona Martina Slomška** se bo po odredbi oddelka ministra slavila po vseh šolah v Sloveniji dne 24. t. m.

— **Sprejemanje novincev v državno varnostno stražo.** Osrednje poveljništvo državne varnostne straže za Slovenijo sprejme več novincev v poskusno službo varnostne straže. Prosilci se naj zglase osebno z običajnimi dokumenti v dopoldanskih urah v Ljubljani, Subičeva ulica št. 5, II. nadstr. levo.

— **Konec Novačanove »Republike«.** Radičev »Slobodni dom« javlja v svoji številki od 10. t. m., da Novačanov list »Republika« ne more več pod tem imenom izhajati kot priloga »Slobodnega doma« zaradi previsoke poštnine. Pač pa »Slobodni dom« prinaša pod svojo firmo razne Novačanove slovensko-hrvatske kolobocije.

— **Bakteriološke postaje** so se ustanovile v prostorih ljubljanske in celjske javne bolnice. Celjska postaja je za področje bivše Štajerske, Prekmurja in Koroške.

— **Znižanje vojaške službene dobe.** Vojno ministrstvo je na prošnjo svetnega ministrstva dovolilo, da imajo oni dijaki, ki so dovršili osem gimnazijskih razredov, ki pa niso položili mature, pravico do skrajšane dijaške vojaške dobe.

— **Odlikovani sadjar.** Za zasluge na polju sadjarstva je odlikovan z zlato medaljo za državljanske zasluge g. Fran Praprotnik, nadučitelj v p. v. Mozirju.

— **Invalidski shodi se vršijo** v nedeljo dne 24. septembra 1922 pri Sv. Martinu pod Mariborom v gostilni gospe Hmer ob 8. uri zjutraj. V nedeljo dne 1. oktobra 1922 pri Sv. Barbari pod Mariborom v gostilni g. Kraner ob 8. uri zjutraj. Vojni invalidi, vdove in sirote! Vsi na shod, ker gre za vaše interese!

— **Srbski kmetovalci v ljutomerskih goricah.** Dne 14. t. m. so izleteli srbski seljaki preko Špilja v Gor. Radgono, Radence, Bučecovec, Križevce in Ljutomer. Od ljudskih množic so bili povsod prisrčno sprejeti. Na Ovenu je bila popoldne gostom na čast konjska dirka. Na Moti so naši kmetje priredili gostom skupen obed, v Ljutomeru pa skupno s tržani večerju in pozdravni večer. Dragi nam srbski gostje so bili izredno vzradoščeni nad krasnim bratrim sprejemom.

— **Ethin Kristan** je odložil svoj poslanski mandat. Na njegovo mesto pride Krušič iz Trbovelj.

vi izmišljene ter razširjene s strani spekulativcev, da bi lažje mogli povišati cene. Letošnja žetev je prav malo ali pa skoro nič slabša od lanske.

— Prvo partijo lesenih hiš na račun reparacij je prejelo te dni od Nemčije naše ministrstvo agrarne reforme. Poslalo jih bo kolonistom v kraje, kjer ni dovolj materiala za gradnjo naselbenih domov.

14 milijonov 500 tisoč zlatih kron dobi naša država iz likvidacije avstro-ogrske banke. Na Dunaj je odpotovala te dni posebna komisija članov fin. ministrstva in Narodne banke, da to svoto prevzame.

— Izvoz sena iz Italije je italijanska vlada prepovedala.

— Sadna letina v Prekmurju je letos posebno dobra, zlasti jabolk in sliv. Z izvozom oz. kupčijo se žal nihče ne peča v velikem obsegu, kar je velika škoda. Veletrgovine s sadjem opozarjamo na ta bogati del naše države.

g Mariborsko seimsko poročilo. Na svinjski sejem dne 7. t. m. se je pripeljalo 109 svinj in 3 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, do 6 tednov po 370 do 500 K, 7 do 9 tednov 800 do 900, 3 do 4 mesece 1500 do 1600, 4 do 6 mesecev 1800 do 1900, 8 do 10 mesecev 2200 do 3000, 1 leto 5000 do 5500, koze po 600 K.

g Davok na vozove. Od delegacije ministrstva financ v Ljubljani smo prejeli: Generalna direkcija posrednih poreza je dala z razpisom št. 20.173 z dne 17. avgusta 1922. glede plačila takse na vozove na vzmeteh (fedrih) sledeča nova pojasnila: Ker morajo biti vozovi na vzmeteh po svoji konstrukciji ali običajni (navadni) vozovi na vzmeteh ali pa polfijakerski vozovi, je od tega tudi zavisto pobiranje takse in pobirati se mora v prvem primeru (navadni vozovi na vzmeteh)

samo prijavna taksa, v drugem primeru (polfijakerski voz) pa prijavna in letna taksa.

g 16.468.000 K monopolne takse je plačala za mesec avgust tovarna za vžigalice »Drava« v Osijeku.

g Sadna letina v Sloveniji je letos izredno bogata. Po mnenju strokovnjakov se bo lahko izvozilo do 4000 vagonov.

— Gospodarska razstava v Zagrebu. Dne 17. t. m. dopoldne je bila slovesno otvorjena razstava Gospodarskega društva. Razstavo je otvoril poljedelski minister Pucelj, ki je imel tudi kratek govor. Prisostvovali so tudi drugi zastopniki vlade in zagrebskega namestništva.

Hmelj.

Zatec, 14. 9. 1922. Na Kmetih živahnije nakupovanje pri padajočih cenah — 500 — 650 čK za 50 kg. razpoloženje tu hladno.

Nürnberg, dne 13. 9. 1922. Večji dovoz, cene nespremenjene 22.000 do 33.000 M za 50 kg.

Nürnberg, 18. 9. 1922. Mirno, po prima hmelju je veliko povpraševanje, srednji za 500 M ceneje, vlažna tržna roba se plačuje po 18.500 do 21.500 M za 50 kg.

Razno.

— Strašna neozreda je zadela nedavno vas Snica v Hercegovini. Utrgal se je oblak in silna povodenj je razrušila sedem hiš. Štirje kmetje so utonili. Vaščani ne pomnijo tako strašne nesreče.

— Kardinal na aeroplanu. Te dni se je vršil v Loretu avijatični miting za pokal »Loretanske matere Božje«, katerega sta posejela tudi kardinala. Poletu sta kardinala izjavila, da jima bi se rada peljala po zraku. Avijatiki

so njuni želji seveda ustregli in tako sta kardinala res sedla v nek aeroplan ter se zadržala v zraku 20 minut. Po poletu sta kardinala izjavila, da jima je vožnja izredno ugajala. To sta bila pač prva kardinala, ki sta se vozila v aeroplanu.

— Peš v Ameriko. Doslej nam je bil znan samo en slučaj, da je človek hodil po vodi kakor po suhem, pa še ta spada med čudeže. Bilo je to na Genezarskem jezeru, ko je Krist pozval sv. Petra, naj pride k njemu po vodi. Sedaj pa poroča revija »Reklams Universum«, da se je nekemu Nemcu posrečilo iznajti take čevlja, s katerimi se zamore ne le hoditi, ampak tudi teči po vodi. Ako se ta iznajdba res obnese in razširi, bomo v doglednem času lahko potovali peš v Ameriko. Seveda, če se nam ne bo zdelo vseeno malo predaleč.

— Smrt sošolca kralja Petra. Dne 3. t. m. je umrl v Franzfeldu evangelijski duhovnik Julij pl. Meruji, nekdanji sošolec kralja Petra I. Osvoboditelja na vojaški realki v Kesegu na Madžarskem. Pokojnik se je vedno s spoštovanjem spominjal svojega sošolca Petra ter ga nameraval pozneje, ko je postal kralj, tudi posejiti, češar pa radi bolehnosti ni storil.

— Najbogatejše mesto v Jugoslaviji. Najbogatejše mesto v Jugoslaviji je Subotica, ker ima za 32 milijard kron zemljišče ter za 20 milijard hiš. Kljub temu pa Subotica še danes nima ne vodovoda ne kanalizacije.

— Novo prerokovanje o razpadu zemlje. Na kongresu britanskih učenjakov v Hullu je profesor Peake, znani britanski antropolog, podal senzacionalno izjavo o nestalnosti geološke strukture zemeljske krogle. Zemeljska skorja — pravi — že danes poka na mnogih mestih. Te razpokline postajajo vedno globlje, in sicer ne sa-

mo v krajih, ki so daleč od Evrope, ampak v mnogih slučajih tudi na našem kontinentu. Ako to pokanje ne neha, se razpade cel svet v tisoč majih otokov.

— Mesto, kjer je največ ločitev zakonov, je Reka. V Italiji je ločitev prepovedana. Zato prihajajo Italijani v tramah v novo »svobodno državo«, in ker ima vsak reški mešan (oz. meščanka) pravico, se ločiti, kolikor si poželijo, se da ločitve želijo Italijani najprej proglasiti za reškega državljan. To je izza l. 1920. storilo 15.000 Italijanov. Seveda so poleg običajnih ločitvenih stroškov pustili v mestu še tudi sicer velike svote.

— Padanje cen. Koraki, katere je podvzela naša vlada proti naraščanju dragin, bodo, kakor izgleda vendar imeli uspeh. Naša krona se je na curiški borzi znatno dvignila, variira sicer še in je v kurzu nestalna, toda upati je, da bo v prihodnjih dneh še narastla in tudi ostala na doseženi višini. To vpliva tudi že na naše cene, kakor vplivajo nanje tudi razne druge protidraginjske odredbe, posebno prohibitivna carina v izvojni trgovini. Padanje cen se zaenkrat opaža samo če v veletrgovini, prešlo pa bo v doglednem času tudi na manjšo. V veletrgovini je padel sladkor iz domačih zalog že za 25 din. pri kg., ameriško mast ponujajo tržaški trgovci v Ljubljani že po 26 din. kg., ameriška moka uvožena brez carine bo za 2 din. pri kg. cenejša nego domača. Značno so padle tudi cene mesu. Padec cen obnavlja in obleki se tudi pričakuje. Vendar pa gre ta proces prepočasno dalje. Treba bi bilo v tem oziru še vse ostrejših in uspešnejših odredb.

Sirite, Narodni list!

Velika prosta razprodaja

praznih vinskih sodov novih in rabljenih (polovnjakov, šterinjakov in velikih vložnih sodov, Lagerfässer) Kunci naj se zglase pri Ivanu Heller, Breg pri Ptuj. 85

Dobro idoča gostilna z mesarijo

blizu Ptuj se da v najem. Ponudbe pod »gostilno in mesarijo«, na upravo lista v Ptuj. 82

2mesingasti Itri, mreže za plin in cilinder se prodaja v Mariboru. Pod mostom št. 8. 81

Dvonastropna, močno zidana, nova hiša

z lepim vrtom blizu Glavnega trga v Ptuj se prodaja vsled nakupa drugega posestva. Ponudbe pod: »Hiša 145«, poštno ležeče Ptuj. 84

Jadranska banka Beograd

Delniška glavica: Din. 60 milijonov. Rez. glavica: Din. 30 milijonov.

PODRUŽNICE:

Bled
Cavtat
Celje
Dubrovnik
Hercegnovi
Jelsa

Jesenice
Korčula
Kotor
Kranj
Ljubljana
Maribor
Metković

Prevalje
Sarajevo
Split
Sibenik
Tržič
Zagreb

Amerikanski oddelek. Naslov za brzojave: JADRANSKA

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK: Cortlandt Street 82, New-York City.

BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

Sprejemem takoj

dva sodarska pomočnika za izdelovanje novih polovnjakov. 80

Jakob Kolarič, sodar, Sv. Barbara pri Mariboru.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja 63

ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandr. c. 57

Posestvo

z zidano hišo, sadonosnik in nlive prodaja Martin Sobčan, posestnik v Novi vasi št. 14 pri Ptuj. 83

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj

»PETOVIA«

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo. 5
Cene nizke, postrežba točna.